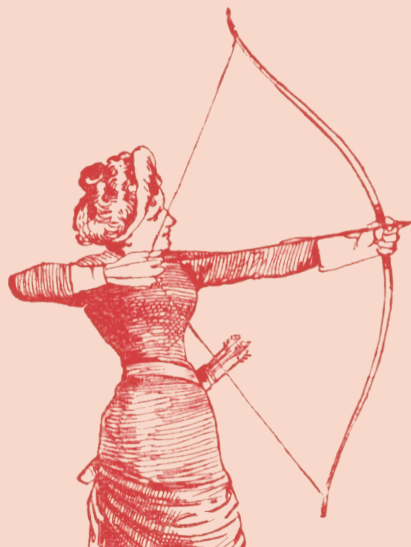

Iritziak

Nazioaren pendulua, han eta hemen

IKER IRAOLA ARRETXE
SOZIOLOGOA ETA EHU-KO
IRAKASLEA

Politikan, gizartean eragiteko nahia-
ren eta identitate zeinuetan sakon-
tzearen arteko tentsioa ekidinezina
da. Zabaltzearen eta norberaren ezauga-
rriak indartzearen arteko hartu-eman
politikaren adierazle baita. Bi arloak lor-
tu nahi izaten dira, eta elkarren artean
elikatzen dira, baina indarrak mugatuak
direnez, zein lehenetsi izaten da kontua.
Tentsio hori estaturik gabeko nazioe-
tan ere presente dago. Izen desberdinak
erabil daitezkeen arren, independen-
tismoen edota estaturik gabeko nazio-
nalismoen kasuan, hegemoniaren eta
nazioagintzaren arteko tentsioaz ari gara.

Nazio egitasmoa hegemoniko, nagusi,
bilakatzea, horretarako hainbat ezauga-
rri eta eskakizun lausotu beharko direla
jakitun, batetik; edo nazio egitasmoaren
zutabe nagusiak indartzea lehenestea,
bestetik. Mutur batetik bestera, abagune
historiko eta politikoaren arabera, na-
zioa ulertzeko diskurtsoaren penduluak
mugitzen dihardu.

Katalunian azken hamarkadan hege-
moniaren eta nazioagintzaren pendulu ho-
rrek mugimendu nabaria izan du. 2014ko
eta, batez ere, 2017ko galdeketen tes-
tuinguruan, Kataluniako independen-
tziaren aldeko mugimenduak hegemonia
helburu zuen prozesua garatu zuen. Bide
horretan, nazio egitasmoa demokrazia-
rekin ("botoa eman nahi dugu"), errepu-
blikanismoarekin eta aurrerabidearekin
lotu zen, Espainiako Erresumaren aur-
kakotasuna eta itxikeria parean izanik.
2017aren osteko errepresioaren area-

Migratzaile
independentisten
elkarteez baino,
gehiago hitz egiten da
immigrazioak kultura
eta identitate nazional
katalanarengan duen
balizko eraginaz

gotzeak, unionismoaren erreakzioak eta
independentisten beraien arteko zatike-
tak eta noraezak, baina, egoera berri bati
eman dio lekua. Hegemoniaren bilaketak
ezinbesteko duen lausotzea eta irekiera
baino, nazio ezaugarrien defentsa gailen-
du da azken urteetan. Horren erakusga-
rri, hizkuntza katalanari buruzko ardura
sozialaren areagotzea, Katalunian batez
ere gazteen hizkuntza-erabileran zentra-
tuta; edota immigrazioari buruzko dis-
kurtso mesfidatia indartzea. Gaur egun,
migratzaile independentisten edota es-
painiar jatorriko herritar independentis-
ten elkarteez baino, gehiago hitz egiten
da immigrazioak kultura eta identitate
nazional katalanarengan duen balizko
eraginaz.

Kataluniatik iritsitako uhinak oso ga-
rrantzitsuak izan dira gurean azken ha-
markadan. Antzekoa gertatzen da Kata-
luniako azkenaldiko joerekin ere, maila
apalagoan bada ere; eta lurraldearen
arabera joera desberdinak izanda. Ba-
tetik, Hego Euskal Herrian Kataluniaren
gertuagoko egoera bizi dugu, berdina
izan gabe. Hemen ere eremu batzuetan
nazioari buruzko diskurtsoa gailendu
zaio hegemoniaren bilaketari (nazio
bulkadari buruzko ardura, adibidez).
Ipar Euskal Herrian, aitzitik, esango
nuke bestelako joera bizi dela, Katalu-
niakoaren nahiko desberdina. Bertan,
abertzaletasunaren egituraketa, herri
mugimendu berrien eragin soziala, lu-
rraldearen erakundetze xume berriak
sortutako abagunea eta abar joera ho-
rren lekuko dira, nire ustez.

Hegemoniaren eta gotortzearen arte-
ko lehia bereziki konplexua da estaturik
gabeko nazioen kasuan. Hegemoniaren
logikan normaltasun berria eraiki nahi
du independentismoak eta horretarako
batzuetan bere ezaugarri batzuk leun-
du behar ditu. Zeintzuk eta noraino, or-
dea, ez dago batere argi. Gainera, auzia
ez da bi nazio egitasmoren arteko lehia
garbi eta arrazionala, indar harreman
desorekatua duten bi aurkariren arteko
norgehiagoka baizik. Bi egitasmoetako
batek ez baitu estaturik eta, beraz, egun-
go normaltasuna aurka duelako. Horrek
eragiten du pendulua mugitu behar iza-
tea, baina aurrerago ere beste norabide
bat hartuko duela ahaztu gabe. ●